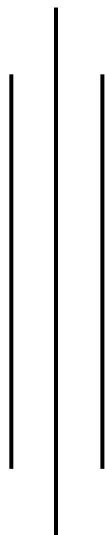


सुनछहरी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय रोल्पा



लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन
आर्थिक वर्ष २०७८/०७९

विषय सूची

१. पुष्पभूमि.....	
२. अध्ययनको महत्व.....	
३. लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरु	
४. लैससास परीक्षणले समेटने क्षेत्रहरु.....	
५. लैससास परीक्षणको विधि र तरिका.....	
६. लैससास परीक्षणका सहभागीहरु.....	
तथ्यांक प्रस्तुतिकरण खण्ड	
७. तथ्यांक प्रस्तुतीकरण र व्याख्या विभिन्न तरिकामा	

विश्लेषण खण्ड

८. लैससास परीक्षण विश्लेषणका औजारहरु	
९. तथ्यांकको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण	

मुख्य उपलब्धी (Findings)

१०. लैससास बजेट परीक्षण विधिबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था	
१०.१. परीक्षण पश्चात सूचकहरुले प्राप्त गरेका अंक.....	
१०.२. लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरे जालो.....	
११. गाउँपालिका/नगरपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सफल पक्ष र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु	
१२. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्ययोजना.....	
निष्कर्ष.....	
सुझाव.....	

१. पृष्ठभूमी

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछुतको अन्त्य गर्ने तथा आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्ने समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने संकल्प गरिएको छ । छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हक, धार्मिक स्वतन्त्रताको हक, भाषा तथा संस्कृतिको हक, महिला, बालबालिका, दलित आदीको हक, सामाजिक न्यायको हक, ज्येष्ठ नागरिकको हक, सामाजिक सुरक्षाको हक लगायतका मौलिक हकहरु संविधानमा व्यवस्था गरिएको छ । महिलाको हक सम्बन्धी धाराले समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार, राज्यका सबै सरकारमा सहभागिता हुने अधिकार, सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । त्यसरी नै संविधानमा महिला विरुद्ध हुने अन्य हिंसाजन्य कार्यहरुलाई कानून बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था गरेको छ ।

समानताको हक अन्तर्गत सामाजिक र सांस्कृतिक रूपले पछाडि पारिएका समुदाय समेतको संरक्षण, सशक्तिकरण र विकासको लागि संविधानले विशेष प्रावधानहरुको थप व्याख्या गरेको छ । सामाजिक न्यायको हकले राज्यका हरेक सरकारहरुमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तका आधारमा जनताको सहभागिताको अधिकारको व्यवस्था गरेको छ । राज्यका नीतिहरुमा सामाजिक न्याय र समावेशीकरण सम्बन्धी नीतिहरु सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक न्याय प्रदान गर्दा सबै लिङ्ग, क्षेत्र र समुदाय भित्रका आर्थिक रूपले विपन्नलाई प्राथमिकता प्रदान गर्ने उल्लेख गरिएको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धी व्यवस्था प्रस्तावनामा नै उल्लेख गरिएको छ । यसका अलावा दफा ११ को स्थानीय तहको काम, कर्तव्य र अधिकारको उपदफा (२) (त) मा ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्ति र असक्तहरुको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी अन्तर्गत विभिन्न क्रियाकलापहरु संचालन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ भने दफा २४ उपदफा (२) मा स्थानीय तहले योजना बनाउँदा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा र प्रक्रियासँग अनुकूल हुनेगरी सुशासन, वातावरणमैत्री, बालमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकूल, विपद् व्यवस्थापन, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण अन्तरसम्बन्धित विषयलाई ध्यान दिनु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था उल्लेख गरिएको छ । यसैगरी सोही दफाको उपदफा (३) गाउँपालिकाले आफ्ना

योजना बनाउँदा महिला बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने, लैङ्गिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने खालका योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ भनी उल्लेख गरेको छ ।

यसै गरी वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत तथ्यांक अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्यांक संकलन, विकास कार्य अन्तर्गत बालविवाह, बहुविवाह, लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गर्ने आदि व्यवस्था गरिएको छ भने स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन अन्तर्गत योजना तर्जुमा प्रकृत्यामा महिला तथा पिछडिएको वर्गको सहभागितामा जोड दिइएको, योजना बनाउदा महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने योजना छनौटमा जोड दिदै लैससास प्रवर्द्धन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । सन् २०१५ को सेप्टेम्बरमा सम्पन्न संयुक्त राष्ट्रसंघको साधारण सभाले २०१६ देखि २०३० सम्ममा हासिल गर्नुपर्ने दीगो विकासका १७ वटा लक्ष्य र १६९ वटा उप-लक्ष्यहरू पारित गरेको छ । दीगो विकासका लक्ष्यहरूले विशेष गरी हरेक व्यक्तिको स्वाभिमान, स्वतन्त्रता, समानताका साथै भोक, गरीबीको अन्त्य गर्दै शिक्षित तथा स्वस्थ जिवनयापनका लागि परिकल्पना गर्दछ । यसका साथै यी लक्ष्यहरूले गरिबीको रेखामुनी रहेका बालबालिका, किशोरकिशोरी, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, यौनिक अल्पसंख्यक, पछाडि पारिएका समुदाय जस्तै दलित, जनजाति, आदिवासीहरूको आवश्यकताहरूलाई समेट्ने उद्देश्य राखेको छ । चरम गरीबीको अन्त्य गर्न, असमानता हटाउन, विभेदसँग लड्न र पछाडि परेका व्यक्ति र समुहको दुरत गतिमा प्रगति गर्नका लागि कोही पनि पछाडी नछुट्नु भन्ने मुख्य सिद्धान्तलाई दीगो विकासका लक्ष्यले अंगिकार गरेको छ । दीगो विकास लक्ष्यले व्यक्तिको मर्यादालाई विकासको मुख्य आधारको रूपमा स्थापित गरेको छ । कोहि पनि पछि नछुट्नु भन्ने अवधारणाले समावेशी र दीगो विकासका उपलब्धि र नतिजा प्राप्तिका लागि विशेषतः परम्परागत रूपमा सिमान्तकृत, विपन्न र जोखिम अवस्थामा रहेका व्यक्ति र समुहलाई विकासको प्रकृत्यामा ल्याउने कुराको सुनिश्चित गर्दछ । दीगो विकास लक्ष्य सामाजिक, आर्थिक र वातावरणीय विकासको एक विश्वव्यापी अवधारणा हो । सन् २०३० सम्ममा सबै प्रकारका विभेदहरू उन्मुलन गरी समानता र न्यायमा आधारित समाजको आधार तयार गर्न आवश्यक पर्ने लक्ष्यहरू राखिएका छन् । दीगो विकासका लक्ष्यहरूले समानता र न्यायमा आधारित समाज, मानव, पृथ्वी, समृद्धि, शान्ति जस्ता सवालहरूको साझेदारी मार्फत संभव छ भनी प्रतिवद्धता जनाएको छ । लैङ्गिक समानता दीगो विकास लक्ष्य मध्येको एक महत्वपूर्ण लक्ष्य हो । जुन लक्ष्य नं. ५ मा राखिएको छ । यसका साथै लैङ्गिक समानता सबै लक्ष्यहरूमा मुलप्रवाहीकरण गरिएको छ यो क्रसकटिङ सवाल हो ।

पन्ध्रौ योजना (आर्थिक वर्ष २०७६।०७७-२०८०।०८१) को आधारपत्रमा (क) लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरण, (ख) बालबालिका तथा किशोरकिशोरी (ग) जेष्ठ नागरिक (घ) अपाङ्गता भएका व्यक्ति (ङ) सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण (च) समावेशीकरण लगायतका विषयहरूलाई छुट्टै शीर्षकका रूपमा राखिएको छ ।

संविधानद्वारा प्रदत्त हकहरूको कार्यान्वयन गर्ने तथा समानुपातिक समावेशीका आधारमा राज्य संरचनाका सबै अङ्गहरूमा महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, मजदूर, किसान, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, पिछडिएका वर्ग र क्षेत्र सबैलाई सहभागी गराउने संवैधानिक व्यवस्था गरिएको परिप्रेक्ष्यमा सामाजिक विविधता बीचको असमानता, सामाजिक बञ्चितिकरणका कारण सामाजिक समूहको विकास सूचकहरूमा भएको कमजोर अवस्था र सामाजिक, आर्थिक तथा प्रशासनिक क्षेत्रमा रहेको पहुँचको अन्तरलाई न्यून गर्न आवश्यक रहेको देखिन्छ ।

पन्ध्रौ योजना (आर्थिक वर्ष २०७६।०७७-२०८०।०८१) को आधारपत्रमा (क) लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरण, (ख) बालबालिका तथा किशोरकिशोरी (ग) जेष्ठ नागरिक (घ) अपाङ्गता भएका व्यक्ति (ङ) सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण (च) समावेशीकरण लगायतका विषयहरूलाई छुट्टै शीर्षकका रूपमा राखिएको छ ।

२. अध्ययनको महत्व

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्यविधि २०७८ ले लैससास क्षेत्रलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिएको छ । गाउँपालिकाले वस्तीस्तरबाट योजनाहरूको छनौट देखि प्राथमिकिकरण हरेक चरणहरूमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अन्तरगत कार्यान्वयन गरिनु पर्ने क्रियाकलापहरूमा थप प्रभावकारिता ल्याउनको लागि पनि लैससास परिक्षणको आवश्यकता रहेको छ । नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछूतको अन्त्य गर्ने तथा आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्ने समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने संकल्प गरेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धी व्यवस्था प्रस्तावनामा नै उल्लेख गरिएको छ । तत् सन्दर्भमा यस त्रिवेणी गाउँपालिकाले तर्जुमा गर्ने निति, कार्यक्रम तथा बजेट, बार्षिक योजना तर्जुमा प्रकृया, आयोजना व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयन, र अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने क्रममा संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले अवलम्बन गरेको राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक निति बमोजिम तय भएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन के कस्तो अवस्थामा रहेको छ, के कस्ता पक्षहरू राम्रा छन्, के कस्ता पक्षहरू सुधार गर्नु पर्ने हुनसक्छ र कस्ता खालको कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्दा

लैससास सम्बन्धि सवालहरु सम्बोधन गर्न सकिन्छ भनेर योजनाबद्ध कार्ययोजना बनाएर अघि बढ्नको लागि यस सुनछहरी गाउँपालिकाले लैससासको हालको अवस्था मुल्याङ्कन तथा पहिचान गर्न परीक्षण गर्न आवश्यक ठहर गरेको छ ।

३. लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरु

- नेपालको संबिधान २०७२, स्थानीय सरकार संञ्चालन ऐन २०७४ मा भएको लैङ्गिक समानता सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण निर्देशिका २०७६ ले व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहले अङ्गिकार गरेको नीतिगत व्यवस्था र यसको कार्यान्वयनको अवस्थाको परीक्षण गर्न ।
- सुनछहरी गाउँपालिका भित्र “लैससास” कार्यान्वयनको वर्तमान अवस्थाको बिश्लेषण गर्न ।
- सुनछहरी गाउँपालिकाको बार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा “लैससास”का सबालहरुलाई समेट्न ।
- सुनछहरी गाउँपालिकाको “लैससास” सम्बन्धित राम्रा पक्षहरुलाई अझ प्रभावकारी तवरले बढवा दिन ।
- सुनछहरी गाउँपालिकाका “लैससास” सम्बन्धि सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरुलाई बिशेष कार्ययोजना बनाएर सम्बोधन गर्न ।
- सुनछहरी गाउँपालिकाको ऐन, नियम, नियावली, निति तथा कार्यक्रमहरुलाई “लैससास” मैत्री बनाउन ।
- लैससास दिगो विकासका लागि कार्य योजना बनाएर काम गर्न ।

४. लैससास परीक्षणले समेटने क्षेत्रहरु

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्दा गाउँपालिकाको उपलब्ध विभिन्न दस्तावेजहरुको अध्ययन गरिएको थियो । गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम, बार्षिक योजना तथा विभिन्न क्षेत्रगत कार्यक्रमहरुले लैससास क्षेत्रलाई कतिसम्म सम्बोधन गरेको छ भनेर अध्ययन गरिएको थियो । यसै गरि लैङ्गिक समताको सिद्धान्त,समविकासको सिद्धान्त,समावेशीकरणको सिद्धान्त तथा लैङ्गिक उत्तरदायित्वको सिद्धान्तलाई पालिकाको नीति तथा कार्यक्रमबाट आत्मसात गरिएको वा गरिनु पर्ने विषयहरुको अध्ययनको क्रममा खोजी भएको थियो । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्यबिधि २०७८ ले तोकेका क्षेत्रहरुमा नीति, कानुन, योजना, संस्थागत व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व मूल विषय क्षेत्र र यी क्षेत्र भित्र पर्ने उपक्षेत्रहरु नीति कानूनमा समावेशिता, योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, वजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व, कार्यप्रणाली समावेशी, समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व, कार्य प्रणालीमा समावेशीकरण, वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता, तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, अनौपचारिक मूल्य, मान्यता, र

कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना, कानुनी साक्षरता, विपद् व्यवस्थापनमा समावेशिता, पूर्वाधार विकास, प्रजनन् स्वास्थ्य, शिक्षा कार्यक्रम, खानेपानी तथा सरसफाई, स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन, सुशासन, उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता, सूचना तथा संचार, अनुगमन तथा मूल्यांकन र समन्वय तथा सम्बन्ध विस्तार जस्ता उपक्षेत्रहरु यस लैससास परिक्षणका अध्ययन क्षेत्रहरु रहेका छन् ।

५. लैससास परीक्षणको विधि र तरीका

लैंगिक परिक्षणका लागि यस सुनछहरी गाउँपालिकासँग प्रारम्भिक समन्वय पश्चात पालिकामा आइ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख भए अनुसार ३ वटा चरणहरु पार गरि कार्य सम्पन्न गरिएको छ । जसलाई निम्न अनुसार चरणबद्ध उल्लेख गरिएको छ ।

(क) तयारी चरण

यस तयारी चरणमा सर्वप्रथम प्रमुख सहजकर्ताबाट पालिकामा आई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र सूचना अधिकारीसँग अन्तरक्रिया गरि लैंगिक परिक्षणका लागि आवश्यक पर्ने दस्तावेजहरु संकलन गर्ने कार्य गरिएको थियो भने सो क्रममा निर्देशिकामा उल्लेख भए अनुसार गाउँपालिका उपाध्यक्षको नेतृत्वमा ५ सदस्यीय कार्यदल पुर्नगठन गरि लैंगिक परिक्षणका लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण तयारीका कामहरु सम्पन्न गरिएको थियो । यसका साथै गाउँपालिकाबाट बार्षिक योजना, क्षेत्रगत योजना, वार्षिक प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन, चौमासिक तथा बार्षिक समिक्षा, विकास बुलेटिन, लैससास रणनीति र गाउँपालिकाको प्रोफाइल आदि दस्तावेजहरु संकलन गरिएका थिए । यी दस्तावेजहरु अध्ययन गरि कार्यान्वयन चरणमा छलफल गर्ने र सहभागीहरुलाई संकेतहरुमा अंक प्रदान गर्न सहज हुने गरि प्रशिक्षण गर्न तयारी गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त कार्यशाला सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरु व्यवस्थापन गर्ने, संकेतहरु प्रिन्ट आउट गर्ने कार्य पनि गरिएको थियो ।

ख) कार्यान्वयन चरण

- **प्रारम्भिक सूचना संकलन :** गाउँपालिकामा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका लागि भए गरेका कार्य प्रगतिहरुका विषयमा जानकारी लिनका लागि प्रमुख सहजकर्ताले अध्यक्ष उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, सूचना अधिकारी, अन्य कर्मचारी र पदाधिकारीहरु सँग प्रत्यक्ष छलफल गरि सूचनाहरु संकलन गरियो । दस्तावेजहरुको संकलनको क्रममा गाउँपालिकाको वार्षिक योजना, नीति तथा कार्यक्रम, वार्षिक प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन, चौमासिक तथा वार्षिक समिक्षा, गाउँपालिकाको प्रोफाइल आदि दस्तावेजहरु संकलन र यी दस्तावेजहरु अध्ययन गरि कार्यान्वयन चरणमा छलफल गर्ने र सहभागीहरुलाई संकेतहरुमा अंक प्रदान गर्न सहज हुने गरि प्रशिक्षण गर्न तयारी गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त कार्यशाला सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरु व्यवस्थापन गर्ने, संकेतहरु प्रिन्ट गरिएको थियो ।

- **लक्षित वर्गसँग छलफल :** गाउँपालिकाले योजना तर्जुमा गर्दा, विकासमूलक गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने क्रममा महिला, बालबालिका र अन्य लक्षित वर्गलाई समावेशीको अवस्था पहिचान गर्न सहजकर्ताहरूले पालिकाको दलित महिला सदस्य, महिला तथा बालबालिकाको क्षेत्र हेर्ने सम्पर्क व्यक्तिसँग छलफल गरि लक्षित वर्गलाई विकासको मूलधारमा ल्याउनका लागि भइरहेका पहलहरूका जानकारी लिइएको थियो ।
- **कार्यशाला सञ्चालन :** गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरू, पदाधिकारीहरू र सरोकारवालासँग अन्तरक्रियात्मक छलफल गर्ने र सो को आधारमा सहभागीहरूले लैंगिक परीक्षण गर्ने उद्देश्यले गाउँपालिकाका उपाध्यक्षको अध्यक्षतामा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८ बमोजिम दुइ दिने कार्यशाला सञ्चालन गरियो । कार्यशालामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणा, लैंगिक परीक्षणको उद्देश्य, परीक्षण प्रकृया, र विधिहरूको बारेमा अनुशिक्षण गरिएको थियो । प्रशिक्षण र स्व लेखाजोखा विधिबाट अझ्क दिने कार्य सम्पन्न गरियो ।
- **SWOT Analysis :** लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका क्षेत्रमा गाउँपालिकाबाट हुदै र गरिदै आएका अभ्यासहरूको सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्ष, अवसर र चुनौतीहरूका विषयमा समूहकार्य , प्रस्तुतिकरण गरिनुका साथै पहिलो आर्थिक बर्षमा गरिएको लैससास परीक्षणको आधारमा तयार गरिएको कार्ययोजना र प्रभावकारी पक्षहरू , कार्यान्वयन हुन नसकेका कार्ययोजनाहरू किन भएनन आगामी दिनमा कसरी प्राथमिकिकरण गर्न सकिन्छ भन्ने बारेमा छलफल तथा समिक्षा गरिएको थियो ।
- **समूह विभाजन र प्रश्नावलीहरूमा अंक प्रदान :** लैससास कार्यविधि २०७८ अनुरूपका मूल विषय वस्तु अनुसार सहभागीहरूलाई एकमुष्ट प्रश्नावलीहरूमा सामूहिक छलफल गरि सहमति प्रमाणको आधारमा पुष्टि गरि अंक प्रदान गर्न सहजीकरण गरिएको थियो । यदि उनीहरूले प्रश्नावलीमा भएको निर्देशिका अनुसार १ वा ०.५ अंक प्रदान गरेमा त्यसका लागि सहयोगी प्रमाणहरू के के हुन र कहा छन भन्ने कुरालाई अवलोकन गरि प्रमाणिकरणको आधारमा प्रदान गरिएको अंकलाई प्रमाणित गर्ने कार्यमा सहजकर्ताबाट स्पष्टरूपमा सहजीकरण गरिएको थियो ।
- **माकुरी जालो तयार :** अंक प्रदान गरे पश्चात उनीहरूले दिएको अंकको आधारमा माकुरी जालो तयार गरिएको थियो र सो को आधारमा सहभागीहरूलाई लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले गरेका पहलहरूमा आधारित भइ सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्षको विश्लेषण गरिएको थियो ।

- **लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण अनुसार आगामी दिनमा गर्ने कार्ययोजना तयार :** माकुरी जालो र स्तम्भ चित्रमा प्राप्त परिणामका आधारमा सवल पक्षहरूलाई कार्यान्वयन गर्दै अझ सवल बनाउँदै लैजाने र सुधार गर्नु पर्ने पक्षलाई कार्ययोजना निर्माण गरि प्रभावकारी कार्यान्वयन र फलोअपकोलागि बार्षिक कार्ययोजना तयार गरिएको छ । यस कार्ययोजनामा गर्नु पर्ने काम, जिम्मेवारी, समय र लागत अनुमान समेत तयार गरि अन्य सरोकारवालाहरूको आवश्यक सहयोगको बारेमा समेत प्रष्ट्याउने कार्य गरिएको छ ।

ग) प्रतिवेदन चरण

प्रतिवेदन चरणमा लैससास परिक्षण गर्दै गर्दा गरिएका सबै क्रियाकलापहरूलाई मध्यनजर गर्दै सहभागीहरूले प्रश्नावलीहरूमा दिएको अंकको आधारमा माकुरी जालो स्तम्भ चित्र तयार गरिएको थियो भने सो माकुरी जालो सहभागीहरूसँग प्रस्तुत गरेर सवल पक्ष र सुधारात्मक पक्षहरूलाई औल्याइ सवल पक्षहरूलाई अझ राम्रोसँग अगाडि बढाउन र सुधारात्मक पक्षहरूलाई कार्यान्वय गर्नका लागि काम, जिम्मेवारी, समय सीमा र अनुमानित लागतको आधारमा कार्ययोजना तयार गर्ने काम सम्पन्न गरियो । सो आधारमा समग्र लैससास परिक्षणको प्रक्रियालाई दस्तावेजीकरण गर्ने उद्देश्यले कार्य सम्पन्न प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गरियो ।

६. लैससास परीक्षणका सहभागीहरू

क्र स	नाम	पद	सम्पर्क न	लिङ्ग		सामाजिक समावेशीकरण						
				म	पु	बाकेठ	जनजाती पहाडतराइ	दलित पहाडतराइ	मधे शी	मुस्ली म	पछाडी परेका समुदायहरु	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु
१	धन बहादुर पुन	अध्यक्ष	९८६६२४८३२८		√		√					
२	ननकला घर्ती	उपाध्यक्ष	९८६६७४४६६८	√			√					
३	लाससिंह खड्का	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८५७८२५०९३		√	√						
४	हर्कराम बुढामगर	वडा अध्यक्ष	९८४१८७०८०२		√		√					
५	धनिमान रोका	वडा अध्यक्ष	९८५७८२५७५१		√		√					
६	अनिषा विष्ट	कार्यपालिका सदस्य	९८४९०१६१२५	√		√						
७	बाना रान	कार्यपालिका सदस्य	९८६८६६५९४३	√			√					
८	दिपा घर्ती मगर	कार्यपालिका सदस्य	९८६९१०३१०२	√			√					
९	अमरजीत पुन मगर	वडा अध्यक्ष वडा न ६	९८५७८३५०३५		√		√					
१०	राज बहादुर रोका मगर	वडा अध्यक्ष वडा न ७	९८४४९२४०९३		√		√					
११	राम बहादुर पुन मगर	अपाङ्गता	९८६७३९१२४१		√		√					√
१२	कृष्ण बहादुर बुढा	वडा अध्यक्ष	९८६९९८२७३१		√		√					
१३	देवीलाल रोक्का मगर	वडा अध्यक्ष वडा न ५	९८४३९३८६२		√		√					
१४	तिलक भण्डारी	आइ एन एफ	९८५७८२५१०२		√	√						
१५	जगत बहादुर बुढा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८४७८६८४९२		√		√					
१६	मिसना घर्ती मगर	ना प्रा सप	९८६६९१०५७९	√			√					

१७	गंगा रोक्का	ना प्रा सप	९७४२२५११६८	√			√					
१८	अमर केसी	सब इन्जिनियर	९७४६९२८९३८		√	√						
१९	पूर्ण बहादुर पुन	उद्यम विकास सहजकर्ता	९८६९९८२९७५		√		√					
२०	रेग बहादुर पुन	योजना शाखा प्रमुख	९८४७८१७७०८		√		√					
२१	संग्राम बुढा मगर	रोजगार शाखा	९८६३०३५०९८		√		√					
२२	गुमान सिंह विष्ट	आइटी अफिसर	९८५७०३९३२७		√	√						
२३	सागर बुढा मगर	एम आइ एस अपरेटर	९८६६५३०३७०		√		√					
२४	शिव कुमार झा	कृषि शाखा प्रमुख	९८४४१३५४०३		√				√			
२५	सुन बहादुर पुन	पशु शाखा प्रमुख	९८४७८६४१११		√		√					
२६	दया बहादुर बुढा मगर	प्रसाशन शाखा प्रमुख	९८५७८२४०९३		√		√					
२७	मन बहादुर विक	कार्यपालिका सदस्य	९८५७८६६८६६		√				√			
२८	जेनिसा बुढा मगर	महिला बालबालिका शाखा प्रमुख	९८६४८२००२४	√			√					
२९	निर्मला पुन	कार्यपालिका सदस्य	९८६९९२००५५	√			√					
३०	लालकुमारी पुन	सहजकर्ता		√			√					

जनप्रतिनिधिको संख्या १३

कर्मचारीको संख्या १५

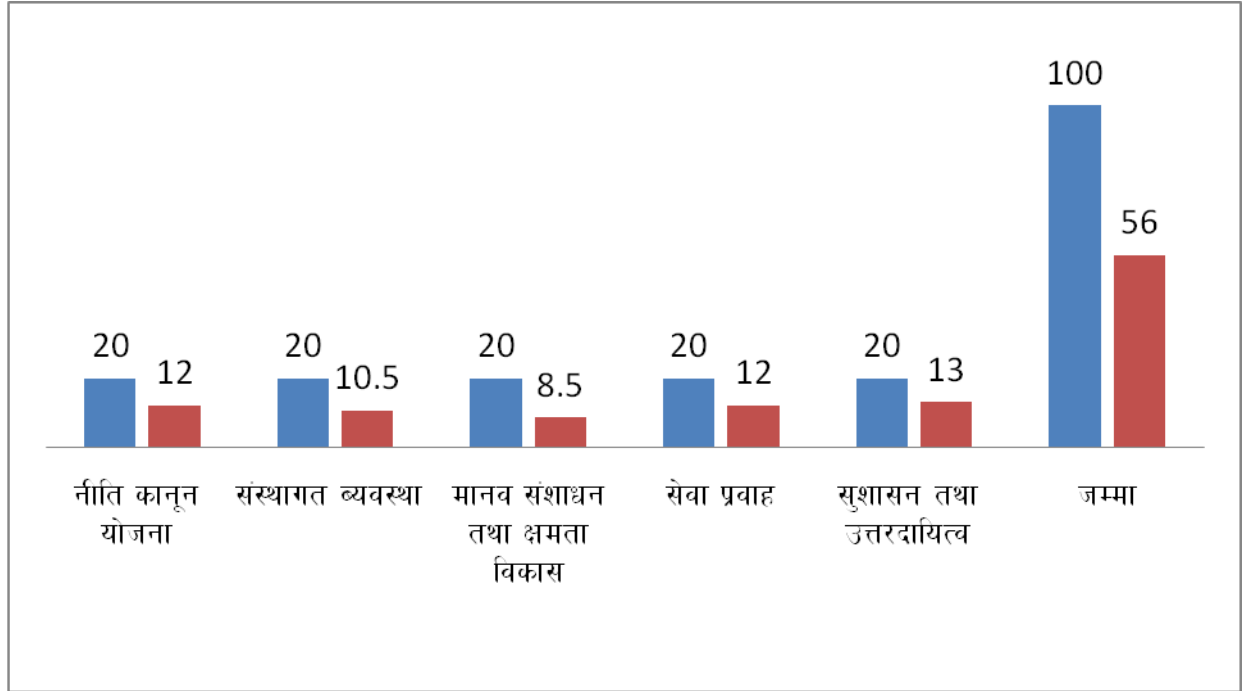
अन्य

२

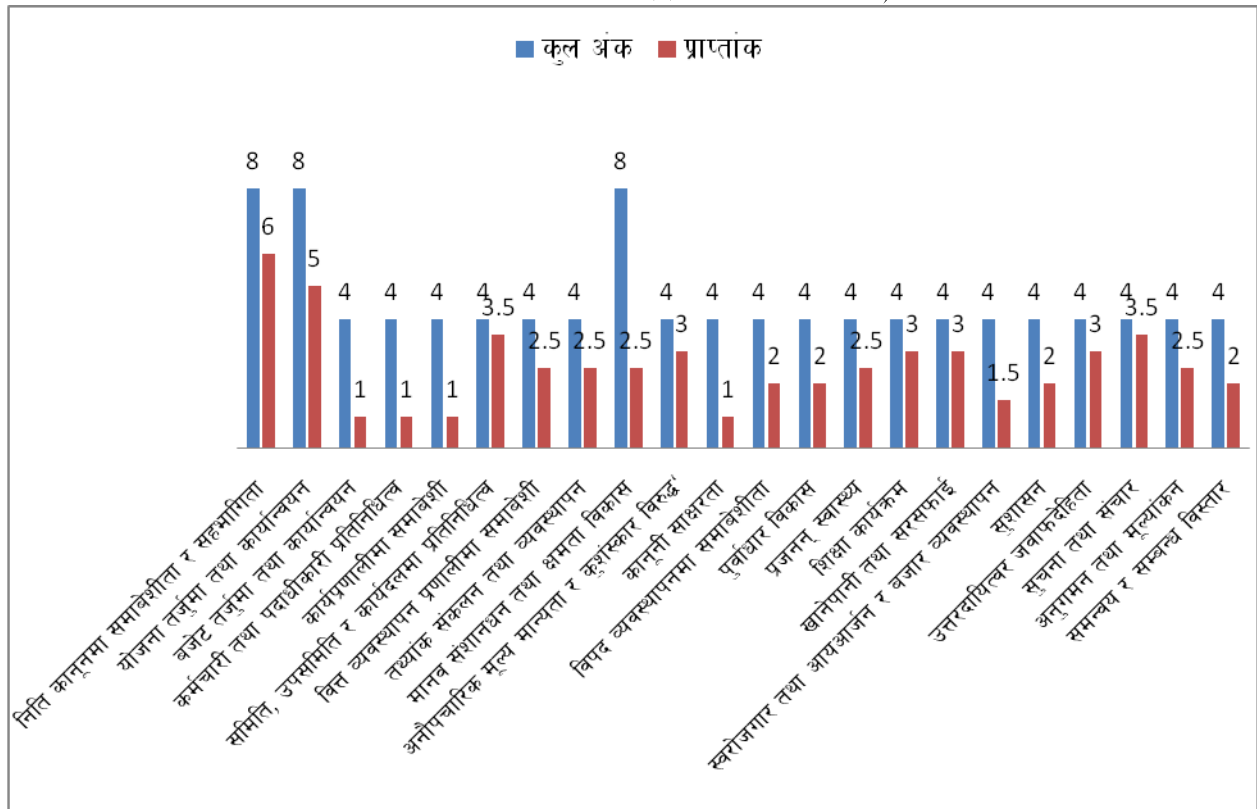
७. तथ्याङ्क प्रस्तुतीकरण र व्याख्या

गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक परिक्षण गरिसके पछि प्रमुख ५ वटा मूल विषय र २२ वटा उपविषयका १०० वटा सुचकहरुले प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरि छलफल गरिएको थियो । यस आधारमा लैंगिक परिक्षणमा पालिकाको अवस्था तालिकामा देखाइएको छ । कुल १०० पूर्णाङ्कमा ५६ अंक प्राप्त भएको छ साथै लैससास क्षेत्रमा गाउँपालिकाले अझै सुधार गर्दै निरन्तरता दिनुपर्ने देखिन्छ । २० पूर्णाङ्क भएका पाँचवटै बिषयमा सुधार गर्दै मानव संसाधन तथा क्षमता विकासमा सबै भन्दा कम अंक ८।५ मात्र एकाले यस क्षेत्रमा बिषेश ध्यान पुर्याउनु पर्ने आवश्यक छ । साथै २२ वटा उप बिषय मध्ये सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा तुलनात्मक रुपमा बढी १३ अंक आए ता पनि गामी दिनमा अझ बढी जीम्मेवार लैससासको क्षेत्रमा काम गर्नु पर्ने देखिएको छ ।

स्तम्भचित्र विश्लेषण ५ मुख्य विषय शिर्षक



लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण आ.व. २०७८।०७९
स्तम्भ चित्र विश्लेषण (२२ उप विषय शीर्षक)



विश्लेषण खण्ड

८. लैससास परीक्षण विश्लेषण औजारहरु

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका लागि कार्यविधिमा उल्लेख गरिएका प्रमुख ५ वटा मूल शीर्षक विषयवस्तु र ती विषयवस्तुका पनि थप उपशीर्षक विषयवस्तुका १०० सूचकहरुमा सहभागीहरुले उपलब्ध गराएको अंकका आधारमा प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरिएको थियो । ती सूचकहरुमा अंक प्रदान गर्दा सहभागीहरुले कस्तो अवस्थामा पूर्णाङ्क अर्थात १ अंक दिने, कस्तो अवस्थामा ०.५ अंक दिने र कस्तो अवस्थामा ० अंक दिने भन्ने विषयमा सहभागीहरुलाई स्पष्ट हुने गरि सहजीकरण गरिएको हुँदा अंक प्रदान गर्ने प्रणाली व्यवस्थित एवम् वैज्ञानिक छ । यसरी सहभागीहरुले उपलब्ध गराएको अंकको आधारमा माकुरी जालो र स्तम्भ चित्र प्रयोग गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त गाउँपालिकाले लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा के कस्ता कामहरु गरिरहेको छ र अब अरु के कस्ता कामहरु गर्न सकेको खण्डमा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण निर्देशिकाले उल्लेख गरेका प्रावधानहरुको सम्बोधन हुन्छ भन्ने कुरा पत्ता लगाउन SWOT विश्लेषणको अभ्यासलाई पनि लैंगिक परिक्षणको औजारको रुपमा प्रयोग गरिएको थियो ।

९. तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण

क्र. स	मुख्य सूचक	आ.व. २०७७/०७८		आ.व. २०७८/०७९		क्र.सं	उप सूचक	आ.व. २०७७/०७८		आ.व. २०७८/०७९	
		कुलअंक	प्राप्ताङ्क	कुलअंक	प्राप्ताङ्क			कुलअंक	प्राप्ताङ्क	कुलअंक	प्राप्ताङ्क
१.	निती, कानुन, योजना	२०	९	२०	१२	१.१	निती र कानुनमा समावेशीता , सहभागीता	८	४.५	८	६
						१.२	योजनातर्जुमा तथा कार्यक्रम	८	४.५	८	५
						१.३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	०	४	१
कुल प्राप्ताङ्क								२०	९	२०	१२
२	संस्थागत व्यवस्था	२०	१२	२०	१०.५	२.१	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	१.५	४	१
						२.२	कार्यप्रणाली समावेशी	४	१.५	४	१
						२.३	समिती, उपसमिती र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३	४	३.५
						२.४	वित्त व्यवस्थापन	४	३	४	२.५
						२.५	तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	३	४	२.५
कुल प्राप्ताङ्क								२०	१२	२०	१०.५

क्र. स	मुख्य सूचक	आ.व. २०७७/०७८		आ.व. २०७८/०७९		क्र.सं	उप सूचक	आ.व. २०७७/०७८		आ.व. २०७८/०७९	
		कुलअंक	प्राप्ताङ्क	कुलअंक	प्राप्ताङ्क			कुलअंक	प्राप्ताङ्क	कुलअंक	प्राप्ताङ्क
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	९	२०	८.५	३.१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३	८	३
						३.२	अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	२.५	४	१
						३.३	कानुनी साक्षरता	४	२	४	२
						३.४	विपद् व्यवस्थापनमा समावेशीता	४	१.५	४	२
कुल प्राप्ताङ्क								२०	९	२०	८.५
४	सेवा प्रवाह	२०	१३.५	२०	१२	४.१	पूर्वाधार विकास	४	३	४	२
						४.२	प्रजनन स्वास्थ्य	४	१.५	४	२.५
						४.३	शिक्षा कार्यक्रम	४	३	४	३
						४.४	खानेपानी तथा सरसफाई	४	४	४	३
						४.५	स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	२	४	१.५
कुल प्राप्ताङ्क								२०	१३.५	२०	१२
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१०	२०	१३	५.१	सुशासन	४	२	४	२
						५.२	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	२	४	३
						५.३	सूचना तथा संचार	४	१	४	३.५
						५.४	अनुगमन तथा मूल्यांकन	४	४	४	२.५
						५.५	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	१	४	२
कुल प्राप्ताङ्क		१००	५३.५	१००		कुल प्राप्ताङ्क		२०	१०	२०	१३
						जम्मा		१००	५३.५	१००	५६

मुख्य उपलब्धीहरू

१०. लैससास बजेट परीक्षण विधिबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था

यस गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक परीक्षण गरिसके पछि प्रमुख ५ वटा मूल विषय र २२ वटा उपविषयका १०० वटा सूचकहरूले प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरि छलफल गरिएको थियो । यस आधारमा लैङ्गिक परीक्षणमा पालिकाको अवस्था यस प्रकार देखिएको छ ।

लैससास परीक्षणबाट आएका मुख्य उपलब्धीहरू

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गरिसकेपछि गाउँपालिका मार्फत सञ्चालन भइरहेका विभिन्न कृयाकलापहरूमा लैङ्गिक संवेदनशीलताको अभ्यासको अध्ययन तथा पृष्ठपोषण प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाले अवलम्बन गरेको लैससास नीति तथा कार्यक्रमहरूको अन्तराल विश्लेषण

गरि नयाँ कार्यक्रमहरु सहितको कार्य योजना तयार गरिएको थियो । आगामी दिनमा गाउँपालिकालाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणमैत्री बनाई थप सशक्तिकरणका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि पनि परिक्षणले मार्ग प्रशस्त गरेको छ । मुख्यतया लैससास परिक्षण पश्चात निम्नानुसार उपलब्धीहरु तथा प्राप्तीहरु पहिचान भएका छन् ।

- निर्णय प्रक्रियामा महिला सहभागिता बढाउनका लागि विभिन्न योजना अन्तरगतका उपभोक्ता समितिमा महिलाहरुको सभागीता बढेको छ ।
- यस पालिकाले संचालन गरेका कार्यक्रमहरुमा लैससासको दृष्टिबाट अभ्यास गर्न थालेको देखिन्छ ।
- गाउँपालिकाले संचालन गर्ने क्षमता विकास तालिम तथा कार्यक्रमहरुमा सहभागिहरुको छनौट गर्दा लैङ्गिक तथा सामाजिकरूपमा बहिष्करणमा परेका व्यक्ति र समुहलाई प्राथमिकतामा राखेर आवश्यकता पहिचानका आधारमा गर्ने गरिएको छ ।
- बञ्चितिकरण र जोखिममा परेका व्यक्ति र समुदायको लागि विशेष कार्यक्रम तथा बजेटको ब्यबस्था गरिएको छ ।
- महिला अधिकार स्थापना र महिला माथि हुने हिंसा विरुद्धको विभिन्न दिवस र अभियान जस्तै महिला हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान, किशोरी दिवस, अन्तराष्ट्रिय महिला श्रमिक दिवस, स्वच्छ महिनावारी दिवस सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने गरेको छ ।
- लैससास अवधारणा अनुसार लैससास रणनीति तयार गरि कार्यान्वयन गर्ने अभ्यास भएको छ ।
- बाल विवाह न्यूनीकरणका लागि अभिमुखिकरण कार्यक्रमहरु सन्चालन गरेकोछ पाइएको छ ।
- आमा समूहको नेतृत्वमा घरघर र टोल टोलमा सरफाइको कार्यक्रमहरु सञ्चालन हुन थालेको

१०.१. लैससास परीक्षण पश्चात सूचकहरुले प्राप्त गरेका अंक

५ मुल विषय शिर्षक

क्र .स	मूल बिषय	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
१	नीति, कानुन र योजना	२०	१२
२	संस्थागत व्यवस्था	२०	१०।५
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	८।५
४	सेवा प्रवाह	२०	१२
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१३
जम्मा		१००	५६

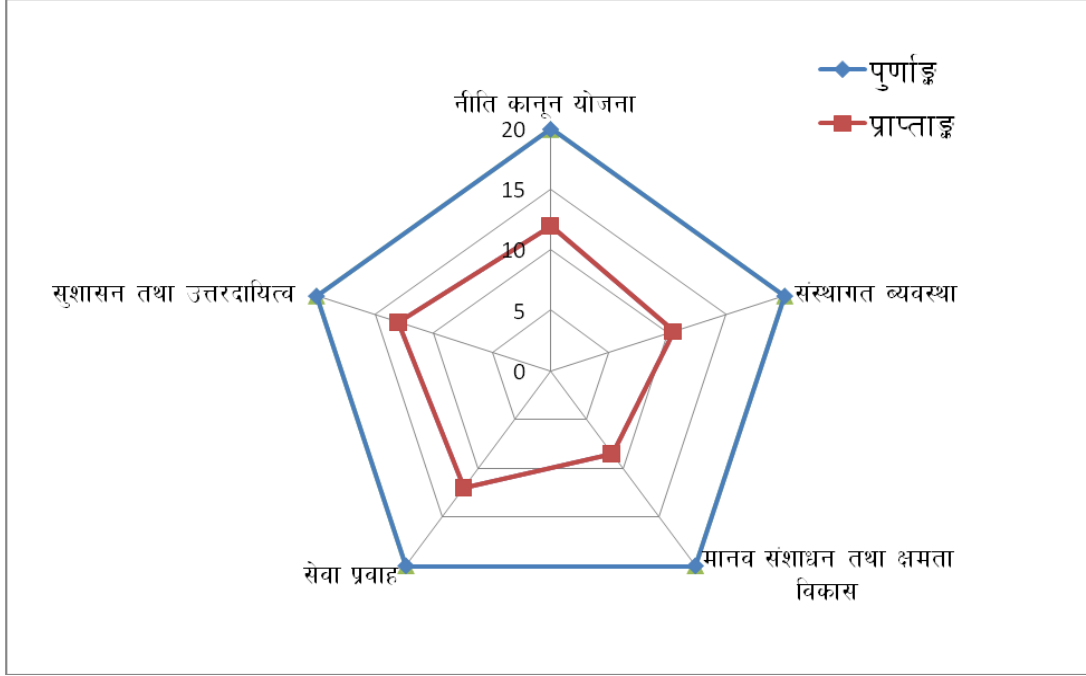
२२ उप विषय शिर्षक

सूचक	उपसूचक	कुलअंक	प्राप्तांक
------	--------	--------	------------

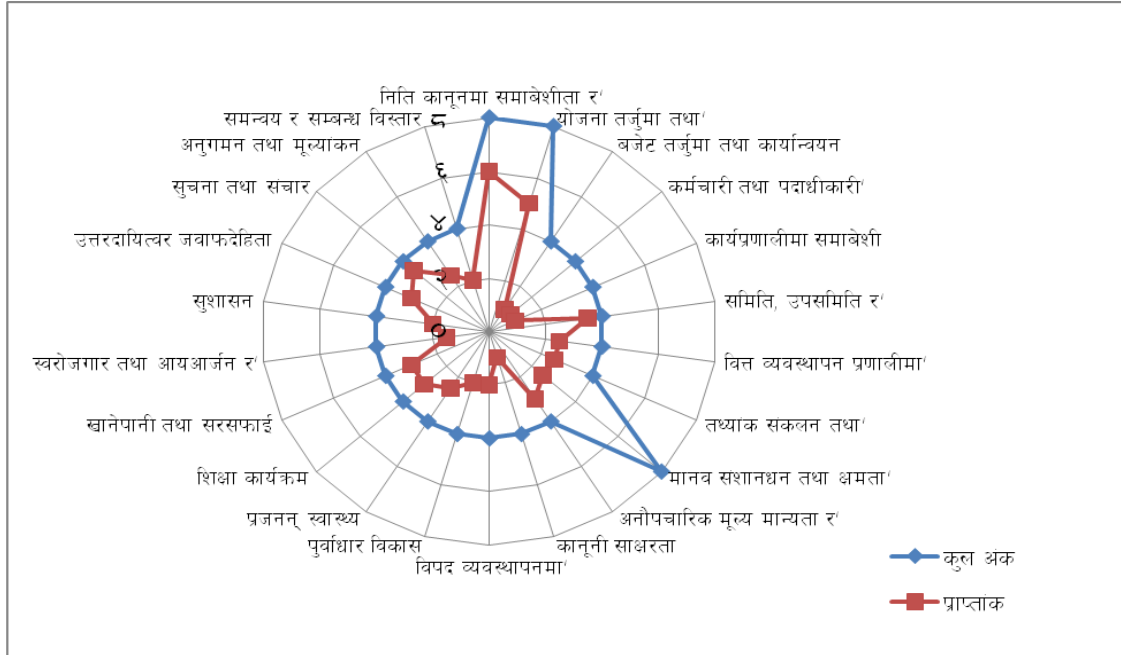
१. निति, कानून, योजना	निति र कार्यमा समावेशिता सहभागीता	८	६
	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	५
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१
	जम्मा	२०	१२
२. संस्थागत व्यवस्था	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	१
	कार्यप्रणाली समावेशि	४	१
	समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३.५
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	२.५
	तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५
	जम्मा	२०	१०।५
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३
	अनौपचारिक मुल्यमान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	१.५
	कानुनी साक्षरता	४	२
	विपद् व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	२
	जम्मा	२०	८.५
४. सेवा प्रवाह.	पूर्वधार विकास	४	२
	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	२.५
	शिक्षा कार्यक्रम	४	३
	खानेपानी तथा सरसफाई	४	३
	स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	१.५
	जम्मा	२०	१२
५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व	सुशासन	४	२
	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	३
	सुचना तथा संचार	४	३.५
	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन	४	२.५
	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	२
	जम्मा	२०	१३
	कुल जम्मा	१००	५६

१०.२. लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरी जालो

माकुरी जालो विश्लेषण (५मुख्य विषय शीर्षक)



माकुरी जालो विश्लेषण (२२ उप विषय शीर्षक)



११ सुनछहरी गाउँपालिका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सबल पक्ष सुधार गर्नपर्ने पक्ष अवसर र चुनौतीहरू:

मूलशिर्षक	सबलपक्ष:	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू:	अवसर:	चुनौतीहरू:
१ नीति कानून तथा योजना	१. लैससास रणनीति २०७८ बनेको छ । २. नियमित रुपमावार्षिक रुपमा लैससास परीक्षणहुने गरेको । ३. मस्यौदा समिती तयार गरि वार्षिक रुपमा काम गरीरहेको ४. स्थानीय तहले ऐन नीयम तथा कार्यविधि तयार गरि महिला तथा बन्चितकरणमा परेका समुखाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेद जन्य कार्यहरु रोक्न प्रावधानको व्यवस्था रहेको ५. संघिय कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा बन्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाइ हुने प्रवन्ध मिलाएको ६. महिला पुरुषको समान ज्यालाको व्यवस्था गरिएको ७ स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा ४० प्रतिशत महिलाहरु सहभागीता र कार्यकारी पदमा एकजना महिलाको जिम्मेवारी दिइएको	१. बनेकानीति, रणनीति, कानुन र योजनालाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनगर्नुपर्ने देखिएको । २. क्षमताविकास सम्बन्धीकार्ययोजनानिर्माणगर्नुपर्ने । ३. बनेका नीति नियमहरुलाई सबै कर्मचारी, कार्यपालिका सदस्यहरु र सरोकारवाला समुदायलाई जानकारी गराउनुपर्ने । ४. स्थानीयश्रमनीतिबनाएरकार्यान्वयनगर्नुपर्ने । ५. लै.स.सा.स मैत्रीपूर्वाधारहरुको निर्माणगर्ने ६. लै.स.सा.स. सम्बन्धीकार्यक्रमहरुमानिश्चितप्रतिशतको आधारमाबजेट निर्धारणगर्नुपर्ने । ७. लै.स.सा.स सम्बन्धीकार्य सम्पन्नभएकाकामहरुको अभिलेखीकरणगर्नुपर्ने ।	१. यस गाउँपालिकामा कार्यरत सहयोगीनिकायहरुको सहयोग लिएर नीतिकार्यान्वयन गर्न सकिने । २. लैंगिक हिंसासम्बन्धी उन्मुखगाउँ, वडाहुँदै गाउँपालिका घोषणाको नीतिबनाई कार्यान्वयन गर्न सकिने । ३. पिछडिएकावर्ग, क्षेत्र, समुदायहरुलाई सक्रिय सहभागी गराउने सकिने ।	१. लैससास सम्बन्धिव्यापककार्यक्रमहरु सञ्चालनगर्न आवश्यक बजेट तथा दक्ष जनशक्तिको अभावले गर्दा योजना सम्पन्नहुन नसक्नु । २. परीक्षणअनुसार बनेको कार्ययोजनाका केही योजनाहरु कार्यान्वयनभएको ।
२ संस्थागत व्यवस्था	१. कार्यपालिका सदस्यहरु ३३ प्रतिशतमहिला रहेको छ । २ लैससास कार्यादल समिति बनेको । ३. महिला पुरुष विचको असमानता हटाउन निति बनाईएको । ४. लैससासलाई लक्षित गरी बनाईएका निति, ऐन, कार्यविधिहरु कार्यान्वयन हुने गरेको । ५. आदिवासी जनजाती, दलित, महिलाहरुलाई लक्षित गरि बजेटको व्यवस्था गरिएको । ६. स्थानिय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका र सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनहरु र पन्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	१. कार्यरत शाखामा काम गर्ने कर्मचारीहरुको पदपूर्ति गर्दा महिला अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई प्राथमिकतादिने निर्णय बनाउने तथा कार्यान्वयनगर्ने । २. कर्मचारी करारमा पदपूर्ति गर्नका लागि कार्यविधि निर्माण गरी समावेशी सीद्धान्तमा पदपूर्तिको व्यवस्थागर्ने । ३. लैससास सम्बन्धिकार्यक्रममा सम्बन्धितशाखा र वडाअध्यक्ष सहभागीहुने व्यवस्थागर्ने । ४. लैंगिकमैत्री योजनातर्जुमागर्दा आवश्यक सुझाव संकलन गरी समिक्षागर्नुपर्ने । ५. स्थानिय सरकारमा लैंगिक हेल्प डेस्कको व्यवस्था गर्नु पर्ने । ६. स्थानिय सरकारबाट कार्यलयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गर्ने ।	● स्थानीयतहमा लैंगिक समानतातथा सामाजिक समावेशीकरण,मानव संशाधन,बजेट लगायतकापक्षहरुमा ऐन, नीति, नियमतथाकार्यविधिनिर्माण गर्न सकिने र जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्न सकिने ।	सामाजिक, भौगोलिक विकटता,, संस्कार, सचेतनाको कमी , उत्प्रेरणाथप सुविधा, नीति कार्यक्रम नबन्नु, मानव संशाधनका लागि बजेट कमिहुनु ।

३ मानव संसाधन तथा क्षमताविकास	१. पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरूको आचार संहिता २०७४ तयार भएको । २. संस्थागत क्षमता विकासको लागि दक्ष जनशक्ति केही उपलब्ध भएको । ३. स्थानिय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुट, बालविवाह, बहुविवाह, दाइजो आदि जस्ता सामाजिक कुरिती हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको ।	१. क्षमता विकास योजना तयार गरि कार्यान्वयन गर्नु पर्ने । २. मानव संसाधनइकाई हेर्ने शाखा व्यवस्थान गर्नु पर्ने । ३. कार्यरत रहेका सबै कर्मचारीलाई उत्प्रेरणा तथा थप सेवा सुविधाको व्यवस्था सामाजिक समावेशी रुपमा गाउँपालिका स्थित वडामा व्यवस्थापन गरि कार्यान्वयन गर्न सकिने । ४. लक्षित संजालनिर्माण गरी तालिम संचालन गर्ने । ५. पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई लै.स.सा.स. सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने ।	१. क्षमता विकास कार्यका लागि कार्यपालिका सदस्यहरू सकारात्मक भएको । २. प्रभावकारी कर्मचारी व्यवस्थापन गर्न थप सेवा सुविधाको कार्यविधिबनाई कार्यान्वयन गर्न सकिने । ३. रिक्त दरबन्दी पद पुतिको लागि संघ/प्रदेश लोक सेवा आयोगमा माग गरि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गर्न सकिने ।	१. क्षमता विकास योजना बनाउन बजेट र प्राविधिक जनशक्तिको अभाव । २. थप सेवा सुविधाको व्यवस्था हुन नसकिरहेको ।
४ सेवाप्रवाह	१. जनगुनासोको लागि गुनासोपेटिका रहेको, नागरीकवडापत्र रहेको । २. सेवाप्रवाहलाई विद्युतीय माध्यमबाट गर्ने गरेको । ३. द्वन्द्व पिडित, जेष्ठ नागरिक, अपांगहरूलाई र विपन्नहरूलाई स्वास्थ्य विमा तथा परिचय पत्र वितरण गर्ने गरेको । ४. विपन्न बालबालिकाहरूका लागि निःशुल्क पोषाक, दिवा खाजा, शैशिक सामग्री, पाठ्य पुस्तक तथा छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरेको । ५. विद्यालयमा छात्र, छात्राहरूको छुट्टा छुट्टै शौचालयको व्यवस्था, छात्राका लागि प्याड र यौन शिक्षा कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको । ६. जेष्ठ नागरिकहरूलाई न्यानो कपडा वितरण गरिएको । ७. गाउँपालिका कार्यालयमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, माहिला पुरुषको अलग शौचालयको व्यवस्था, स्यानिटाइजरको व्यवस्था भएको । ८. पोहोर संकल तथा विसर्जनको लागि कुहिने नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, घर घरमा करेसावालीको व्यवस्था गर्ने गरको ।	१. सुनछहरी गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका सबै विद्यालय, वडाकार्यालय तथा सार्वजनिक कार्यलयहरूमा स्तनपान कक्ष माबनाउनु पर्ने । २. सेवाप्रवाहको सबै संरचनाहरूमा लैगिक मैत्री सेवाप्रवाह गर्नुपर्ने । ३. सन्तुष्टि सर्वेक्षणफारमको व्यवस्था गराउनुपर्ने ।	१. सेवाप्रवाहको सबै संरचनाहरूमा लैगिक मैत्री बनाउन आवश्यक नीति तथा कार्यविधि कार्यान्वयन गर्न सकिने ।	१. सेवाप्रवाहको सबै संरचनाहरूमा लैगिक मैत्री बनाउन आवश्यक बजेट र प्राविधिक जनशक्तिको अभाव ।

५ सुशासन तथा उत्तरदायित्व	१.प्रत्येक योजनाको सूचनापाटी राख्ने गरिएको । २.योजनाअनुसारकोसार्वजनिक सुनुवाई भएको । ३. केहीशाखागत रुपमाचौमासिक, अर्धवार्षिक समिक्षाहुने गरेको । ४. प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धिनियमित सार्वजनिक सुनुवाई गरेको । ५.पालिकास्थित सबै वडामाटोल विकास समितिगठन भई कार्यन्वयनभएको । ६. स्थानिय तहले विधिको शासन ब्यापक जन सहभागिता भष्टचार विरुद्ध शून्य सहनशिलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा बन्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता निति कार्यान्वयनमा लिएको । ७. गाउँसभाले पारित गरेको बजेट तथा कार्यक्रम सबैले सहज बुझ्ने र जान्ने गरि सार्वजनिक कारण गर्ने गरेको । ८. स्थानिय भाषामा सुचनाहरु प्रवाह गरेको ।	१.सेवा प्रवाह विकास निर्माण र स्थानीय सुशासनका लागि प्रशासकीय कार्यविधि बनाई लागूगनुपर्ने । २.वेइजिङ्ग घोषणपत्रका प्रतिवद्धताहरु, दिगो विकासका लक्ष्य, बालअधिकार महासन्धी १९८९ र संयुक्त राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषद १३२५ र १८२० मा लै.स.सा.स.सम्बन्धी कार्यक्रमलाई वार्षिक निति तथा कार्यक्रममा समेटनुपर्ने । ३.अनिवार्य सबै शाखाको पालिका स्तरीय चौमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक समिक्षागर्नुपर्ने । साथै सावर्जनिक सुनुवाई नियमितगर्नुपर्ने । ४ बनेका सबै नीति, रणनीति र कानुनहरुलाई सबैको पहुचहुनेगरी सार्वजनिकरण गर्नुपर्ने ।	१.राष्ट्रिय तथा पालिकाको हितको लागि पालिकाले विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय सन्धिले व्यवस्था गरे बमोजिम नीति अंगिकार गर्ने । २.पालिकामा लैगिक समानतातथा सामाजिक समावेशीकरणप्रवर्द्धनकालागिसुनौलो अवसर रहेको ।	१.पालिकाले लिएको नीतिलाई कार्यान्वय गर्नका लागि पर्याप्त जनशक्ति नरहेको । २..वेइजिङ्ग घोषणपत्रका प्रतिवद्धताहरु, दिगो विकासका लक्ष्य, बालअधिकार महासन्धी १९८९ र संयुक्त राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषद १३२५ र १८२० मा लै.स.सा.स.सम्बन्धी कार्यक्रमलाई प्रभावकारी वानउन दक्ष जनशक्तिको अभाव ।
---	---	--	--	--

१२. लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना

सुनछहरी गाउँपालिका लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण २०७९।१२।२२ र २३ गते

मूल शीर्षक		सुधारका लागि आवश्यक कार्ययोजना	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहल कर्ता	निर्णय कर्ता	कार्यान्वयन कर्ता		पर्ने	नपर्ने
नीति, कानून तथा योजना २०	११।५	१.३.२. स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैंगिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका	कार्यपालिका	महिला विकास शाखा	आ.व. २०८०/०८१	पर्ने	
		१.३.३. परीक्षण पश्चात लैंगिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गर्ने ।	स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति	गाउँसभा	महिला विकास शाखा	२०८० असार १० गते		नपर्ने
संस्थागत व्यवस्था २०	१०।५	२.१.२ स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति बर्ग लिंग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिने ।	गाउँपालिका	कार्यपालिका	गाउँपालिका	२०८० असार १ सम्म		नपर्ने
		२.१.४ जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिने ।	गाउँपालिका	गाउँसभा	गाउँपालिका	आ.व. २०८०/०८१	पर्ने	
		२.२.२ लैंगिक विकास हेर्ने इकाइको व्यवस्था गर्ने	गाउँपालिका	गाउँसभा	महिला विकास शाख	आ.व. २०८०/०८१	पर्ने	
		२.२.३ कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको भेदभावको महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गर्ने	गाउँपालिका	गाउँसभा	महिला विकास शाख	आ.व. २०८०/०८१	पर्ने	
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	११	३.१.४ महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू जस्तै प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमणका वजेट विनियोजन गर्ने	गाउँपालिका	गाउँसभा	महिला विकास शाखा	आ.व. २०८०/०८१	पर्ने	

मूल शीर्षक		सुधारका लागि आवश्यक कार्ययोजना	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहल कर्ता	निर्णय कर्ता	कार्यान्वयन कर्ता		पर्ने	नपर्ने
		३.१.६ मानव संसाधन केन्द्रको व्यवस्था गर्ने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	सामाजिक विकास शाखा तथा योजना शाखा	आ.व. २०८०/०८१	पर्ने	
		३.१.७ महिला र वन्चितीकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोकसेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा संचालन कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने	वडा कार्यालय	कार्यपालिका	वडा कार्यालय	आ.व. २०८०/०८१	पर्ने	
		३.१.८ वेइजिड घोषणा पत्रका बारेमा स्थानीय पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई अभिमुखिकरण गर्ने	गाउँपालिका	गाउँसभा	महिला विकास शाखा	आ.व. २०८०/०८१	पर्ने	
		३.३.१ निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू र पालिकाका कर्मचारीहरूलाई नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार संचालन ऐन अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन कर्मचारी संचालन ऐन मुलुकी संहिताहरू र पालिकाले जारी गरेका ऐन कानूनहरूको बारेमा अभिमुखिकरण गर्ने	गाउँपालिका	गाउँसभा	योजना शाखा	आ.व. २०८०/०८१	पर्ने	
		५.५.४ महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्र संघीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानवअधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने।	गाउँपालिका	गाउँसभा	महिला विकास शाखा	आ.व. २०८०/०८१		नपर्ने

निष्कर्ष

प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, लुम्बिनीको सहयोगमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८ ले निर्देशित गरे बमोजिम बिभिन्न दस्तावेजको अध्ययन गरि २ दिने कार्यशाला संचालन गरि गाउँपालिकाका कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरु बाट स्व-मुल्यांकन ढंगले परिवर्तन गाउँपालिकामा लैससासको परिक्षण सम्पन्न भयो । प्राप्ताङ्कको आधारमा मानव संसाधन तथा क्षमता विकासमा कम अंक आएको यो क्षेत्रमा विशेष योजना बनाएर काम गर्नुपर्ने देखिएको छ । पालिकाले वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम बनाउदा लैससास कार्यान्वयनमा जोड दिन जरुरी रहेको छ । लैससास मूलप्रवाहिकरणका निम्ति भएका क्रियाकलापको प्रतिवेदन, दस्तावेजहरुको राम्रोसँग अभिलेखीकरण गर्दै जान आवश्यक छ । लैससास को बुझाई अझै पनि समुदाय स्तरमा कमजोर रहेकोले यसको अर्थपूर्ण लक्ष्य हासिल गर्न अझैपनि चुनौती देखिन्छ । पालिकाको लैससास परीक्षणको अवस्थालाई विश्लेषण गरेर हेर्दा यो पालिकाले लैससासको क्षेत्रमा केहि काम गर्न सुरुवात गरेको देखिन्छ । तथापी यसलाइ अझ कसरी लैससासमैत्री पालिकाको रुपमा अगाडी बढाउन सकिन्छ यस विषयमा पालिकाले आफ्नो नीतिको आधारमा कार्यक्रम बनाइ बजेट विनियोजन गरेर कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ ।

सुझाव

गंगादेव गाउँपालिकाले लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण नीति, कानून र कार्यक्रम निर्माण, कार्यान्वयन, मुल्यांकन तथा अभिलेखिण गरि गाउँपालिकालाई लैससास मूलप्रवाहीकरण तर्फ डोर्याउँदै गएको देखिन्छ । यसलाइ निरन्तरता दिन लैससास कार्यान्वयन समिति, कार्यपालिका समिति तथा कर्मचारीहरुले प्रतिबद्धता जाहेर गरे अनुसार लैससास बिकास कार्ययोजना कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक छ । गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण पछि पालिकालाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मैत्री बनाउनका लागी निम्न सुझाबहरु दिएको छ ।

- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणबाट आएका सवल पक्षहरुको निरन्तरता र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरुको लागि थप कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।
- नीति तथा कार्यक्रम निर्माण गर्दा लैससासमैत्री बजेटको प्राथमिकीकरण गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- प्रत्येक वर्ष पालिका भित्रैबाट वा विज्ञको सहयोग तथा सहजिकरणमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्ने गराउने ।
- कार्यान्वयन समितिको बैठक बसेर तत्काल निर्णय गर्नुपर्ने र कार्यान्वयन गर्नुपर्ने
- नागरिक सेवाग्राही सन्तुष्टि फारमको निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने

- लैंगिक डेस्क बनाइ कार्यान्वयन गर्ने
- लैससास परिक्षण तथा लैंगिकमैत्री बजेट निर्माणको लागि बजेट विनियोजन गरि कार्यान्वयन गर्नुपर्ने
- नियमित रुपमा सार्वजनिक सुनुवाइ ब्यबस्थापन तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने
- एकिकृत बार्षिक समिक्षाको ब्यबस्थापन तथा कार्यान्वयन
- लैंगिकमैत्री कर्मचारी ब्यबस्थापनको लागि पहल तथा कार्यान्वयन को अभ्यास गर्ने
- कार्यालयमा स्तनपान कक्ष निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्ने
- महिला शौचालयमा आकस्मिक सेनीटरी प्याडको व्यवस्था गरि लैंगिकमैत्री बनाउनु पर्ने
- शुद्ध पिउनेपानीको ब्यबस्थापन गर्ने
- टोल सुधार समूह गठन गरि प्रभावकारी कार्यान्वयन मा सहजीकरण गर्नु पर्ने
- जनप्रतिनिधि र कर्मचारी आचारसंहिता निर्माण तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने
- नेपालको संविधान र स्थानिय तहबाट बनेका सबै नीतिहरुको बारेमा कर्मचारीहरुलाइ समय समयमा अभिमुखिकरण गर्नुपर्ने ।

तालिका १:

सुनछहरी गाउँपालिका लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू

नोट: मूल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०, ०।५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ । तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ । यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन '०' र '५.०' कन हो । समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अंक	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना २०	नीति र कानूनमा समावेशिता सहभागिता	८	१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे । नगरेको	०-१	१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहले स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरु र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरु

२				१.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे । नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे आँसिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको	स्थानीय नीति, कानून, योजनाका दस्तावेजहरू र लेखाजोखा प्रमाणित गर्ने कागजातहरू
३				१.१.३	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश भए । नभएको	०-१	१	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश भएको	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश नभएको	बार्षिक योजना नीति तथा बजेटको पेज न १०

४				१.१.४	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरु छन । छैनन्? (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)	०-१	०।५	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै भएको तर स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरिएको	छुट्टै नीति नभएको तर केही काम गर्न थालीएको
५				१.१.५	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्नपर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ । छैन ?	०-१	१	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्नपर्याप्त प्रावधान राखिएको	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्ने खालका केही प्रावधानमात्र समावेश गरिएको	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्नकुनै प्रावधान नराखिएको	स्थानीय पालिकाको रणनीति २०७८

६				१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको	०-१	०।५	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहिअनुरूपकार्यन्वयनहुने गरेको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको	सुनुवाई हुन थालेको तर छुट्टै प्रबन्ध नभएको ।
७				१.१.७	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे । नरहेको	०-१	०।५	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधानमात्र रहेको	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको	ज्याला भुक्तानी डोर हाजीरी फारम
८				१.१.८	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानरहे । नरहेको	०-१	०।५	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरुरहेको	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने केही प्रावधान नरहेको	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधाननरहेको	स्थानीय तहकोश्रम नीति नभएको र कुनै पनि विभेद नभएको

९		योजना तर्जुमा तथाका र्यान्वय न	८	१.२.१	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ । छैन ?	०-१	०।५	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि आँसिक रूपमामात्र नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति , कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि महिला दलित हरुको सहभागीता गराउने भनिएको तर लक्ष्य निर्धारण नभएको
---	--	--	---	-------	--	-----	-----	--	--	--	---

१०				१.२.२	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेगरे । नगरेको	०-१	०।५	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहकोलागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेगरेको	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहमध्ये केहीको लागिमात्र प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेगरेको	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितकरणमा परेको समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेनगरेको	लक्षित बजेट छुट्याएर काम गरेको तर निश्चित प्रतिशत नतोकिनको ।
----	--	--	--	-------	--	-----	-----	--	--	--	--

११				१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्नेगरे । नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्तीस्तरबाट आएका योजना कार्यक्रमहरूलाईसमेते नसमेटेको परीक्षण)	०-१	०।५	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्नेगरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकीकरणमा पर्नेगरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने नगरेको र उनीहरूले माग गरेका योजनाले सामान्यतया प्राथमिकता नपाउने गरेको ।	केही योजनाहरू भए ता पनि सबै योजनाहरू समावेश नभएको
१२				१.२.४	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए । नभएको ?	०-१	०।५	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्यछलफल भएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको	आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्यछलफल भएको

१३				१.२.५	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए । नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन)	०-१	०।५	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको	छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषण नगरीएको तर योजना बनाइ कार्यान्वयन भएको
१४				१.२.६	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजनहुने गरे । नगरेको	०-१	०।५	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजनगर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजनगर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानताप्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजनपनि गर्नेनगरेको	लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्न बजेट तथा कार्यक्रम भएको तर दिगो विकास भन्ने शब्द नसमेटीएको

१५				१.२.७	स्थानीय तहकायोजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीबने । नबनेको	०-१	१	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीबनेको	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित रुपमा प्रत्यक्ष लाभर केही अप्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरीबनेको	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीनबनेको	स्थानीय तहकायोजना दस्तावेज र महिलाहरुलाई अल्लो कटाइ तथा बुनाइ तालिमउपस्थिति
१६				१.२.८	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुकोसहभागिता भए । नभएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए ।नदिएको	०-१	१	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुकोसहभागिता भएको ,मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुकोसहभागिता नभएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुकोसहभागिता नभएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको	नमूना आमा समूहको समितिमा १०० प्रतिशत महिला भएको र आमा समुहको भवन निर्माण सम्पन्न

१७		बजेट तर्जुमा तथाकार्यान्वयन	४	१.३.१	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुशलिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए । नगरिएको ?	०-१	०।५	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुशलिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुशलिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुशलिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	छलफल भएको तर समग्र टोलको योजनाहरुमा छलफल हुने गरेको
१८				१.३.२	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षणनियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए । नगरिएको ?	०-१	०	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षणनियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरिएको	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षणनियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था हुने गरेको	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षणनियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था हुने गरेको	नभएको

१९				१.३.३	परिक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए । नगरिएको ?	०-१	०	परिक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरेको	परिक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेशभएपनि पर्याप्त नभएको	परिक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेटब्यवस्था हुने नगरेको	नभएको
२०				१.३.४	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चितप्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमाखर्च गरिए । नगरिएको ? (बजेट तथाकार्यकमबीच भिडान)	०-१	०।५	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चितप्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमाखर्च गर्ने गरिएको।	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि कहिले कहीं बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममाखर्च गर्ने गरिएको।	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि बजेट विनियोजन तथा उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने नगरिएको।	काम गरीएको तर प्रतिशत नतोकीएको

२१	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व रहेकोछ।छैन ?	०-१	०।५	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था ।	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व नरहेको अवस्था	३३ प्रतिशत मात्र भएको
२२				२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने र नीति लिइएको छ । छैन ?	०-१	०	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने र नीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी प्रतिनिधित्व हुनसक्ने र नीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने र नीति लिइएको छैन ।	नभएको

२३				२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको । नगरेको ?	०-१	०।५	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको जनप्रतिनिधि समावेश गरेको कार्यटोली मार्फत दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको ।	सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित कर्मचारी खटाए पनि पालिकाबाट निर्णय गरेर पठाइदैन बैंकमा बृद्ध भत्ता लिन आउने लाइ सहयोग गर्न जनप्रतिनिधीहरु आउने गरेको
२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको । नलिएको	०-१	०	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुनेगरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई समेत सेवाप्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नरहेको ।	नगरेको

२५		कार्यप्रणालीसमावेशी	४	२.२.१	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति छ । छैन ?	०-१	१	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति नरहेको ।	लैससास २०८७ मा भएको
२६				२.२.२	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ।छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिए।नगरिएको)	०-१	०	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको)	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था नगरिएको) ।	नभएको

२७				२.२.३	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागिआचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ । छैन ?	०-१	०	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागिआचार संहिता बनाएर लागु गरिएको ।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता केही पनि नरहेको ।	नभएको
२८				२.२.४	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे नगरेको	०-१	०	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको	नभएको

२९		समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२.३.१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे । नरहेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे पनि व्यवहारमा केहीको मात्र प्रतिनिधित्व हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था नरहेको ।	समिति तथा उपसमिति गठन कार्यविधि २०७८
३०				२.३.२	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन पाए । नपाएको ?	०-१	०।५	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन पाएको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन नपाएको ।	केही सुरुवात भएको तर पूर्ण रुपमा नभएको

३१				२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण र सुझाव केहीपनि दिने नगरेको ।	योजना अनुगमन प्रतिवेदन
३२				२.३.४	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको प्रायः कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन कहिले काहीँमात्र हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	योजना अनुगमन प्रतिवेदन र कर्ष सम्पन्न प्रतिवेदन

३३		वित्त व्यवस्था पनप्रणा लीमा समावेशि ता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको । नगरिएको ?	०-१	०।५	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गर्ने निर्णय भएको तर कार्यान्वयननभएको ।	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि छुट्टै कोष स्थापना नभएको ।	लैगिंक हिँसा निवारण कोष सञ्चालन कार्यविधि २०७७ बनाएको तर कार्यान्वयनमा नभएको
----	--	---	---	-------	--	-----	-----	--	--	--	--

३४				२.४.२	के आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोछ ? उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएकोछ ?	०-१	१	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोतथाउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको।	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोतरउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा भने नभएको।	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था तथाउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नभएको।	आदिवासीजन जाति खाम भाषाको पुस्तक प्रकाशन नेपाल मगर संघको भवन निर्माण लोपउन्मुख मगराते लिपिबाट मोडे पात्रो बनाउन १ जना महिला सहित १४ जनालाइ १ महिने तालिम प्रदान गरि जैसी पात्रोको फोटो
३५				२.४.३	के स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्थाभएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचानगरिएकोछ ?	०-१	०	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्थाभएको तथासो अनुसार कार्यक्रम पहिचानगरिएको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्थाभएको तरसो अनुसार कार्यक्रम पहिचाननगरिएको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेट तथा कार्यक्रम प्रवन्ध नै नभएको ।	नभएको

३६				२.४.४	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचनाप्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे । नगरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ।	०-१	१	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे पनि कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना पनि नदिने गरेको ।	लेखा शाखाको कम्प्युटर शुत्र प्रणाली
३७		तथ्याङ्क सङ्कलन तथाव्यवस्थापन	४	२.५.१	के स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याङ्क संकलनतथा अध्यावधिकगर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग ,उमेर , र आर्थिक ,जात स्थिति आदि) (गाउँ।नगर प्रोफाइल)	०-१	०।५	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग , र आर्थिक ,जात ,उमेर स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याङ्क संकलनगर्ने गरेको र खण्डीकृत तथ्याङ्कको समय समयमा अध्यावधिकगर्ने गरेको छ ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग , र आर्थिक ,जात ,उमेर स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याङ्क संकलनगरेको तर खण्डीकृत तथ्याङ्कको अध्यावधिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग , र आर्थिक स्थिति ,जात ,उमेर आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याङ्क संकलनपनि नगरेको ।	वेव साइटमा गाउँपालिकाको पुरानो प्रोफाइल २०७५ को भएको

३८				२.५.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना। तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गर । नगरेको (गाउँ। नगर प्रोफाइल)	०-१	०।५	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना। तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना। तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना। तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान नै नभएकोले छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको	समुदायस्तरका आधारभूत सूचना तथ्याँक संकलन गरिएको तर छुट्टा छुट्टै नक्सांकन नभएको
----	--	--	--	-------	--	-----	-----	---	---	---	---

३९				२.५.३	के स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	०-१	०।५	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नीति बनाएको केही मात्रामा कार्यान्वयन भएको । ७ जनालाई छात्रछात्रालाई पुर्ण छात्रावृत्ती प्रदान गरीएको
४०				२.५.४	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्याँक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	पञ्जिकरण शाखाको अभिलेख

४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथाक्षम ता विकास	८	३.१.१	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन भए । नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए । नआएको ?	०-१	०।५	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	कार्ययोजना बनाएर केही काम गर्न थालेको
४२				३.१.२	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी।क मर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वाछैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको थियो वा थिएन ?	०-१	०।५	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी।कम र्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको ।	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी।कम र्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय सरकारकासबै पदाधिकारी।कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंशा सम्बन्धी तालिम नलिएका र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	संघ र प्रदेशबाटबाट तालिम भरचुवल तालिम लिएको तर सबै तालिममा महिला र पुरुषको समान सहभागीता नभएको प्रस्तुतीकरण स्लाइड

४३				३.१.३	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकतासमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ । छैन ?	०-१	०।५	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग तथा महिलाका आवश्यकतासमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकतासमेटिए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने नगरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग हुने नगरेको ,महिलाका आवश्यकतापनि नसमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण समेत लिने नगरिएको ।	लैगिंक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भएको तर पृष्ठपोषण लिने दिने नगरेको
४४				३.१.४	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन । छैनन् ? सो अनुसारको वजेटविनियोजन गरिएको छ । छैन ?	०-१	०	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू रहेका र सो अनुसारको वजेटविनियोजन हुने गरेको ।	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरूभएपनि सो अनुसारको वजेटविनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू सो अनुसार वजेटविनियोजन हुने नगरेको ।	नभएको

४५				३.१.५	के स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति संख्या)	०-१	१	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिने तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत नरहेको ।	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम ५ जनाले लिएको र ५ जनालेनै तालिमदिन सक्नु हुन्छ ।
४६				३.१.६	के स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ ?	०-१	०	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था रहेको ।	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भएपनि जनशक्ति नखटाइएको ।	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइ र सो सम्बन्धी जनशक्ति नहेको ।	नभएको
४७				३.१.७	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएको । (संचालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन हुने गरेको ।	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने गरेपनि सबैले अवसर नपाएको ।	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने नगरेको र कार्यक्रम समेत नरहेको ।	नभएको

४८				३.१.८	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवदताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमुखीकरणगरिएको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवदताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिन अभिमुखीकरणगरिएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवदताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने कार्यक्रम रहेपनि सञ्चालन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवदताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी नभएको र यस्तो जानकारी दिने कुनै कार्यक्रम नरहेको ।	नभएको
४९		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरुद्ध	४	३.२.१	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरीकार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरीकार्यक्रम समयैमा सम्पन्न हुने गरेको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू रहेपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम सञ्चालन नभएको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू नरहेको र यसकालागि बजेट समेत विनियोजन हुने नगरेको ।	पालिकाको वार्षिक योजना तथा बजेट र कार्यक्रमको उपस्थिति

५०		जनचेतना		३.२.२	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ ? (घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)	०-१	०	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा भएको र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाइएको ।	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा भएपनि महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य रुपमा नघटेको ।	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य संख्यमा रहेको ।	नभएको
५१				३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन गर्नेगरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु स्थानीय सरकारहरुले संचालन गर्नेगरे पनि प्रभावकारी नभएको ।	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने नगरेको ।	महिला हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान र ८ मार्च सेलीब्रेसन उपस्थिति माइन्सूट

५२				३.२.४	के स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै)जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालनगर्ने गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेको विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालनगर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि मध्ये केहीमात्र सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालनगर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालनहालसम्म नगरेको ।	वडा नं र १ ४ र ७ लाइ छुवाछुत मुक्त वडा घोषणा गरीएको कार्यक्रम माइन्सूट
----	--	--	--	-------	---	-----	---	---	---	--	--

५३		कानूनी साक्षरता	४	३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरिएको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये केही सिमितलाई मात्र नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये कसैलाई पनि नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण नगरिएको ।	नभएको
----	--	-----------------	---	-------	---	-----	---	--	--	--	-------

५४				३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख, प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूमध्ये केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा कुनैपनि अभिमुखीकरण नभएको ।	नभएको
----	--	--	--	-------	--	-----	---	--	--	---	-------

५५				३.३.३	के महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन ? (जस्तै: कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरुद्धका कार्यक्रम आदिबारेअनुशिक्षण)	०-१	०।५	महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरुद्धका कार्यक्रम आदिबारेनियमितरूपमाअनुशिक्षण हुने गरेको ।	महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरुद्धका केही बिषयमा अभिमुखिकरण हुने गरेको ।	महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरुद्धका कार्यक्रम आदिबारेअनुशिक्षण नभएको ।	केही मात्रामा सुरुवात भएको पालिकाले योजना बनाइ आइएन एफ सँग समन्वय गरि कार्यक्रम सम्पन्न गरेको वडा नं २। ३। ४
----	--	--	--	-------	--	-----	-----	--	---	--	--

५६				३.३.४	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट के उनीहरू लाभान्वितभएका छन् ? (जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धकाकार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण र यसको असर)	०-१	०।५	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धमहिलाहरू सशक्तिकरण भएको ।	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धकाबिषयहरू मध्ये केहीमा महिलाहरूको सशक्तिकरण भएको ।	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन नभएको र यसले महिलाको कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धकाकार्यक्रमहरूमा महिलाहरू सशक्त नभएको ।	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू बाट २३ जना महिलाहरू कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचवि खन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धकाकार्य क्रम बाट लाभान्वित भएको कार्यक्रमको उपस्थिति
----	--	--	--	-------	---	-----	-----	---	--	---	---

५७		विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३.४.१	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श गरे । नगरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहे। नरहेको ?	०-१	०।५	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श हुने गरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान समेत रहेको ।	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका सिमित व्यक्तिगमात्र परामर्श लिने गरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श लिने नगरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरीएको विशेष राहतको प्रावधान समेत नरहेको ।	स्थानीय विपद व्यवस्थापन एन२०७५ स्थानीय विपद व्यवस्थापन सञ्चालन कार्यविधि २०७७
----	--	-----------------------------	---	-------	---	-----	-----	--	---	--	--

५८				३.४.२	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०।५	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क नराखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	राहत वितरण सीट
५९				३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०।५	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा उनीहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागिता विना उनीहरूलाई विशेष प्राथमिकता नदिइ सञ्चालन गर्ने गरेको ।	राहत वितरण प्राथमिकतामा महिला तथा बञ्चीतीकरणमा परेका लाइ गरिन्छ तर उद्धार कार्यमा घाइते हरुलाई प्राथमिकतामा राखिन्छ

६०				३४४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०।५	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय मध्ये सिमितको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा विना नै निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय केही मात्रमा मात्र सहभागीता हुने गरेको
----	--	--	--	-----	---	-----	-----	--	---	---	--

६१	सेवा प्रवाह २०	पूर्वाधार विकास	४	४.१.१	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बालरअपाङ्ग मैत्री / संबेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे । नगरेको ?	०-१	०।५	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बालरअपाङ्ग मैत्रीतथासंबेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत हुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीभएपनि लैङ्गिक र बालमैत्रीतथासंबेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा महिला बालबालिका र , अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिकबालमैत्रीतथासंबेद नशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, लैगिक मैत्री र अपाङ्गता मैत्री भएको तर भवन पुर्ण रुपमा अपाङ्गता मैत्री नभएको
----	-------------------	--------------------	---	-------	--	-----	-----	---	--	--	--

६२				१८	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ । छैन ?	०-१	०।५	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरूमध्ये केहीको मात्रनिर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	केही विद्यालय को शौचालयहरू बाल मैत्री लैगिकमैत्री भएको तर सबै भवनहरू नभएको
----	--	--	--	----	--	-----	-----	--	---	--	--

६३				४.१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ । छैन ?	०-१	०	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरेको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्नुपर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने कुनै नीति नै नभएको र हाल सम्म यस बिषयमा नसोचिएको ।	नभएको
----	--	--	--	-------	--	-----	---	---	---	--	-------

६४				४.१.२	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे । नरहेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहेका ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सौच बनाएको तर सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने नीति तथा सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू समेत नरहेको ।	सुधारीएको चुलो ३०० घरलाई वितरण गरीएको सीट
६५		प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४.२.१	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए । नभएको ?	०-१	०	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगा गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश गरी सो नीति कार्यान्वयन गरिएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा गलगाउने नीति तथा यसको कार्यान्वयन केहीपनि नभएको ।	गर्भवतीमहिला लाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति र कार्यक्रम नभए

६६				४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय अस्पताल वा , स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ । छैन ?	०-१	०।५	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था सम्बन्धी नीति तथा यसको व्यवस्थापन केहीपनि नभएको ।	सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा
६७				४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरु संचालन गरिएका छन् ?	०-१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरु संचालन गरिएका ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केही विशेष कार्यक्रमहरु मात्र संचालन भएका ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनैपनि विशेष कार्यक्रमहरु संचालित नभएका	DHIS २ tools पालिकाको वार्षिक नीति तथा बजेट

६८				४.२.४	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट भए । नभएको ?	०-१	१	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनमा रहेको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम भएपनि बजेट विनियोजन नभएको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट नभएको ।	बजेट छुट्याएर ५१ वना महिला तथा विपन्नहरूलाई स्वास्थ्य बिमा गर्न सहयोग गरिएको
६९		शिक्षा कार्यक्रम	४	४.३.१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको ?	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने नीति भएपनि पर्याप्त प्रयास नभएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	सबै विद्यालयमा भएका शिक्षा समितिको माइनुट

७०				४.३.२	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको ?	०-१	१	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका केही परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकाकेही बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकाकुनै बालबालिकालाई पनि दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	पालिकाको वार्षिक नीती तथा कार्यक्रममा समावेश भएको अपुग बजेट पालिकाले व्यवस्था गर्ने
७१				४.३.३	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए । नभएका ? (जस्तै: अभिभावकशिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि) (कार्यकम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या)	०-१	०	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावकशिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन भएका ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावकशिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन गर्ने नीति भएपनि बजेट विनियोजन नभएको ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावकशिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षाआदि कुनैपनि संचालन नभएको ।	नभएको

७२				४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे । नगरेको ?	०-१	१	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।	केही विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण सम्बन्धी सिमित कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण जस्ता कुनै कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा आदी सञ्चालन
७३		खानेपानी तथासर सफाइ	४	४.३.४	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए । नभएको ?	०-१	१	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको ।	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि एउटै शौचालयको व्यवस्थाभएको ।	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध नभएको ।	सबै प्रवन्ध भएको

७४				४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामाकेही वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन भएको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	आमा समूहको बैठक माइन्यूट र कार्यक्रमको उपस्थिति
७५				४.३	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे । नगरेको ?	०-१	१	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट तथा कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	पालिकाको बार्षिक नीती कार्यक्रम तथा बजेट र कार्यक्रमको उपस्थिति फोहर मैला व्यवस्थापन कार्यविधि २०७५

७६				४४	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे । नगरेको ?	०-१	०	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	नभएको
----	--	--	--	----	--	-----	---	--	---	--	-------

७७		स्वरोज गार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्था पन	४	४.५.१	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ । छैन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको ।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको तर र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयननभएको।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कुनै कार्यक्रम राख्ने नगरिएको ।	पालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा समावेश भएको
७८				४.५.२	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे । नगरेको ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको र कुनै त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	नभएको

७९				४.५.३	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे । नगरेको ? (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिमसम्बन्धी सुचकाँक)	०-१	०।५	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरेको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नगरेको ।	नीति तथा कार्यविधि नभएको पालिकाको निर्णय अनुसार कार्यान्वयन गरेको
८०				४.५.४	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए । नभएको?	०-१	०	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम नभएको ।	नभएको

८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	सुशासन	४	५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरेपनि सम्बन्धित अधिकारीबाट तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	पालिकाको निर्णय र नीतिहरू
८२				५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए । नल्याएको ?	०-१	१	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता कुनै नीति कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता कुनै नीति कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	पालिकाको नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेख भएको

८३				५.१.३	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय भएपनि कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताका क्षेत्रमा कुनै कार्यक्रमतय नभएको तथा कुनै कार्यान्वयन नभएको ।	नभएको ।
८४				५.१.४	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गरेको छ ?	०-१	०	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गर्ने गरेको ।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन भएपनि कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्नकुनै कार्यक्रममा रकम विनियोजन नभएको र हालसम्म कुनै कार्यक्रम नभएको ।	नभएको

८५		उत्तरदायित्व रजवाफ देहिता	४	५.२.१	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले आकल झुकल केही कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले कुनै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको ।	पालिकाको वेव साइट कार्यक्रम समपन्न प्रतीवेदन
८६				५.२.२	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहनेगरे । नगरेको ?	०-१	०।५	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थिति रहनेगरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थिति रहनेगरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थिति रहनेगरेको ।	उपस्थित भएकको तर खन्डीकृत तथ्याङ्क नभएको कार्यक्रमको उपस्थिति

८७				५.२.३	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा आवाज उठ्ने गरे । नगरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरे । नगरेको ?	०-१	०।५	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा उठेका प्रश्नमध्ये केहीकोमात्र स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा आवाज उठ्ने गरे पनि यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने नगरेको ।	केही मात्रामा सम्बोधन गरेको
८८				५.२.४	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए । नल्याएको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे पनि कार्यान्वयनमा आइनसकेको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	सुनछहरी गाउँपालिका र पदधिकारी कर्मचारी आचार संहिता २०७४ वेव साइट

८९		सूचना तथा संचार	४	५.३.१	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे । नगरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकगरे। नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे पनि महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने नगरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकनगरेको ।	पालिकाको सूचना पाटी वेव साइट वडा सभा र गाउँसभाबाट पारीत गरी सार्वजनिक गरीएको
९०				५.३.२	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको ।	स्थानीय एफ एमबाट प्रसारण एफ एमको वेव साइट

९१				५.३.३	के स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीय एफ एमबाट जीडगल प्रसारण एफ एमको वेव साइट
९२				५.३.४	के स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुशिलम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ ? (आधार तथ्यांकसँग समेत तुलना गर्न सकिने)	०-१	०/५	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुशिलम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुशिलम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुशिलम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	योजना छनौट गर्दा उनीहरूले आफ्नो योजना माग गर्ने गरेको महिलाहरूले आवाज उठाउन थालेको

९३		अनुगमन तथामूल्याङ्कन	४	५.४.१	के कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको छ ?	०-१	०।५	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले केहीमात्र लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	२७ जना महिला ले अल्लो धागो उत्पादन बाट लाभ लिएको
९४				५.४.२	के स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवाला लाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?	०-१	०।५	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवाला लाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवाला लाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकासका कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवाला लाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने कार्यक्रम नभएको ।	अनुगमन प्रतिवेदन

९५				५.४.३	के स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल गर्नेगरेका छ ?	०-१	०।५	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल हुने गरेको ।	समीक्षा बैठकको माइन्सूट
९६				५.४.४	के अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	०-१	१	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा केही पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छैन ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कन प्रतिवेदन र पालिकाको वार्षिक निति तथा कार्यक्रम
९७		समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने नगरेको ।	छुट्टा छुट्टै योजनाको अनुगमन प्रतिवेदन

९८				५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमित रूपमा कार्य हुने गरे । नगरेको ?	०-१	०।५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमित रूपमा कार्य हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा आकलनकुल कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि बेलाबेलामा कार्य हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य हुने नगरेको ।	कहिले काही हुने गरेको
९९				५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०।५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिहरूलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिम दिने कार्यक्रम रहेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने नगरे ।	कार्यक्रमको उपस्थिति

१००				५.५.४	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरेपनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने नगरेको ।	नभएको
-----	--	--	--	-------	--	-----	---	---	---	--	-------